POSŁANIEC

MESSENGER

POLSKO-KATOLICKIEGO KOŚCIOŁA

Published weekly by Rev. Joseph Zielonko. — 179 Court Street.

"Entered as second—class matter August 20th 1924 at the post office at Newark, New Jersey, under the Act of March 3, 1879."

Subscription per annum $2.00 — Single copy 3 cents
Przedpłata roczne $2.00. — Pojedyńczy nr. 3 centy

Vol. IV. Newark, N. J., Niedziela — Sunday, August 1st, 1926. No. 17.

W Niedzielę, 1-go Sierpnia przystąpią dzieci do pierwszej Komunji Świętej. Uprasza się przeto wszystkich o wczesne przybycie, gdyż suma rozpocznie się o 10-ej rano.

Pożądaną jest obecność wszystkich parafjan i przyjaciół Polsko-Katolickiego Kościoła aby wzięli udział w tej pięknej uroczystości urządzonej na cześć dzieci.

O KOŚCIÓŁ NARODOWY W POLSCE

Kopja czarteru Kościoła, którego kierownik ks. F. Hodur, w Scranton, Pa. uparcie twierdzi, że to: „Polsko-Narodowy Katolicki Kościół".

IN RE

Incorporation of the "St. Stanislaus Polish National Reformed Church of Scranton, Pennsylvania"

To the Honorable, the Judges of the Court of Common Pleas of Lackawanna.

In compliance with the requirements of the Act of the General Assembly of the Commonwealth of Pennsylvania entitled "An Act to provide for the incorporation and regulation of certain corporations" approved the twenty-ninth day of April A. D. one thousand eight hundred and twenty-four, and its supplements, the subscribers all of whom are citizens of Pennsylvania, having associated themselves together, with others whom they represent for the purpose of the support of public worship, and being desirous of becoming incorporated according to law, do hereby declare, set forth and certify that the following are the purposes, objects, articles and conditions of the said association, for and upon which they desire to be incorporated:

1. The name of the corporation shall be "St. Stanislaus Polish National Reformed Church of Scranton, Pennsylvania".

2. The purpose for which the corporation is formed is the support of public worship according to the doctrines contained in the teaching of Jesus Christ revealed in the Holy Scriptures, as more particularly set fourth in the decrees of the first four Ecumenical Councils of the Christian Church, and under such rules of discipline and government as may be prescribed by the by-laws adopted by the said corporation, not inconsistent with the laws of the United States or of this Commonwealth.

3. The place where the business of the said corporation is to be transacted is the City of Scranton, Lackawanna County, Pennsylvania.

4. The corporation is to exist perpetually.

5. The names and residences of the subscribers are as follows:

Francis Hodur, Joseph Kowalski, Michael

Sznyter, Joseph Nytcz, Martin Rabiega, Joseph Sankiewicz, Stanislaw Rumawitz, Albert Diwa, Antoni Chojnawski, Joseph Janus, all of Scranton, Lackawanna County, Pennsylvania.

6. The business affairs and the property of this corporation shall be managed by a Board of Trustees consisting of nine members, the majority of whom shall be lay members of said corporation, and citizens of Pennsylvania who shall be chosen by the adult members of the corporation, from among the among adult male members of the first year are:
Joseph Kowalski, Michael Sznyter, Joseph Nytcz, Martin Rabiega, Joseph Sankiewicz, Stanislaw Rumawitz, Albert Diwa, Antoni Chojnowski, Joseph Janus, all of Scranton, Lackawanna County, Pennsylvania.

It is hereby provided that at the annual meeting of said corporation to be held in the year 1903, three trustees shall be elected to serve for the term of three years, three trustees to serve for the term of two years, and three trustees to serve for the term of one year, and thereafter at each annual meeting three trustees shall be elected to serve for the term of three years.

7. The corporation has no capital stock.

8. The early income of the said corporation other than that derived from real state, shall not exceed the sum of Ten Thousand Dollars ($10,000).

9. All property, real or person, bequathed, devised or conveyed to or for the use of the said corporation, shall be taken and held, an inuve to it, subject to the control and disposition of the lay members of said corporation, or such constituted officers of representatives thereof as shall be composed of the majority of lay members, citizens of Pennsylvania, having a controlling power according to the rules of said corporation so far as consistant with law.

10. The membership of the said corporation shall consist of the subscribers and of such other persons as may from time to time be admitted to membership, in such manner and upon such requirements as may be prescribed by the By-laws, and who shall sing the Constitution and By-laws of said corporation. The corporation shall, nevertheless, have the power to exclude, expel, or suspend members for such just and legal causes, and in such legal manner as may be ordered and directed by the By-laws.

Witness our hands and seals this twelfth day of January, A. D. One Thousand Nine Hundred and Three.
Francis Hodur, Joseph Kowalski, Michael Sznyter, Joseph Nytcz, Joseph Sankiewicz, Stanislaw Rumawitz, Martin Rabiega, Antoni Chojnowski, Joseph Janus.

Commonwealth of Pennsylvania:
County of Lackawanna
SS.

Before me, the subscribers, a Notary Public, duly comissioned and qualified in and for the County of Lackawanna, personally appeared, Francis Hodur, Joseph Kowalski, and Michael Sznyter, three of the subscribers to the above and foregoing certificate of incorporation of "St. Stanislaw Polish National Reformed Church of Scranton, Pennsylvania, and in due form of law acknowledged the same to be their act and deed.

Witness my hand and Notarial Seal this twelfth day of January A. D. 1903.
Herbert L. Taylor (N. P. Seal) N. P.
My commission expires January 19, 1903.

And now January 13th, 1903 upon motion of Wm. J. Hand, Esq., Counsel for applicants, the within amended application is permitted and ordered to be filed as of the date of filling of the original application, to wit, July 31st, 1902, without further advertisement.

By The Court.
In the Court of Common Pleas of Lackawanna County.
No. 982 September Terms, 1902.

And now, this thirteenth day of January, A. D. 1903, the within charter

and certificate of incorporation having been presented to me a Law Judge of said Court, accompanied by due proof of publication of the notice of this application as required by the Act of the Assembly and rule of this court in such case made and provided, I do hereby certify that I have perused and examined said instrument and find the same to be in proper form, and within the purposes named in the first class of corporation specified in section second of the Corporation Act of One Thousand Eight Hundred and Seventy-four and the supplements thereto and that the said purposes are lawful and not injurious to the community. It is therefore, an motion of William J. Hand Esq; on relation of the petitioners ordered and decreed that the said Charter be and the [illegible] is hereby approved and that upon the recording of the said charter and its endorsements, and this order, in the office of the Recorder of Deeds in and for the said County, the subscribers the therets and their associates shall thence forth be a corporation by the name of "St. Stanislaw Polish National Reformed Church of Scranton, Pennsylvania". for the purposes and upon the terms therein stated.

No. 982 Sept. Term 1902.
Recorded January 16th, 1903.

By the Court,
H. M. Edwards, Pres. Judge.

Jak widzimy, w całym czarterze, czyli legalizacji niema wcale wzmianki, że to jest Kościół Katolicki. Natomiast przekonujemy się że to jest Kościół Narodowy Reformowany".

Nie mamy nic przeciw Kościołowi Narodowemu Reformowanemu z tej racji, że jest uznany przez rząd stanu Pennsylvania i przez tych naszych rodaków, którzy się zgodzili na taki kościół. — Ale występujemy przeciw fałszywym uroszczeniom Ks. Hodura, który swój reformowany kościół nieprawnie nazywa Polsko - Narodowym Katolickim Kościołem — bo jego kościół takim nigdy nie był i nie jest.

Taki niegodny czyn, nazywamy tak jak powinien być nazwany: łajdactwem, oszustwem, szautażem religijnem, wprowadzaniem w błąd tych, którzy naprawdę chcieliby być katolikami, wolnymi od religijnych szulerów.

Wszystkie tak zwane parafje „Polsko-Narodowe Katolickie powinny się nad tem dobrze zastanowić po dokładnem przestudjowaniu scrantońskiego czarteru. O taką kopję, mogą się obstarać pisząc do powiatowego **clerka** w Scranton, Pa., gdy by ta, podana wyżej była dla nich wystarczającą.

Czy nie czas na Was, Wy, wprowadzeni w błąd przez Hodura i jego towarzyszów w błoto hodurowych głupstw — abyście się oczyścili i naprawdę byli kościołem wolnym Polsko-Katolickim?

Nie krzyczcie, nie wrzeszczcie na wszystkie strony że należycie do jedynie prawdziwego Polsko-Narodowego Katolickiego Kościoła w Scranton, Pa., bo kościół ten jest: „Polsko-Narodowym Reformowanym" a wy oszukani, oszukujecie w dalszym ciągu siebie i innych. Aby być szczerymi musicie rzucić Hodura i jego paniczów udających bardzo poczciwych Polsko - Narodowych Katolickich księży. — Albo wyrzucić z swoich sumień czarterów modlitewników, napisów na węgielnych kamieniach słowa: „Katolik Katolicki — Katolickiego" a zastąpić słowami: „Reformowany — Reformowanego" i t. d.

Dopokąd tego nie uczynicie, będziemy Was uważali za nieszczerych, niepewnych siebie obłudników podsujwających się pod obcą wcale Wam nienależną nazwę. Tak nakazuje zdrowy rozum i własny honor. Tak też powiedział Chrystus: „Żaden nie może dwom panom służyć".

Chcecie wierzyć w Hodura, musicie przyjąć jego nazwę: „Reformowany". Chcecie być katolikami — precz z Hodurem i z jego głupstwami.

Jeżeli zaś naprawdę, Wy i Wasi duchowni, chcecie być członkami Kościoła Katolickiego, chętnie możemy Wam dopomódz.

Interesowani tą sprawą, raczą się zgłosić na następujący adres:

Rt. Rev. Joseph Zielonka, D. D.
Bishop of the Polish Old-Catholic Church
179 Court St., Newark, N. J.

KOMU TU WIERZYĆ

Ks. J. L. Zawistowski w pochwalnym opisie w Ameryce-Echo z poświęcenia Kościoła Narodowego Reformowanego w Scranton, Pa., w dniu 13-tym czerwca br., objawia wszystkim z wysokości swo jego tronu jako wielki i nieomylny sekretarz, że kościół Narodowy ma przeszło 100 parafji, w których pracuje 80 narodowych księży.

W Roli, urzędowym organie Kościoła Narodowego w niewiadomym numerze (widocznie z pomyłek zecera) z dniu 14 Lipca br. na stronicy 216 w trzeciej kolumnie tak oto wyraźnie napisano: „Mój poczciwy obłudniku, aby cię pocieszyć, komunikuje ci na tem miejscu, że takich kozłów nie dających się strzyc w imię interesów papieża i armji rzymskich darmozjadów, międzynarodowych wichrzycieli, czcicieli żywego bałwana jest cała masa zorganizowana w przeszło 70 parafji w Ameryce." Korespondencję tą pisał Hodurowy Biskup Leon Grochowski w Chicago, Ill.

Niewiemy kto tu kłamie. Hodurowy biskup Leon Grochowski, który mówi o siedemdziesięciu parafjach — czy też hodurowy mędrzec od kazań na puszczy J. L. Zawistowski uroczyście obwieszczający całemu światu o przeszło stu parafjach i 80-ciu księżach Kościoła Narodowego Reformowanego.

Ale oto i trzeci dowód uczciwości tych panów zbawiaczy polskiego narodu.

Chwalą się Hodurowcy przeszło stu pa rafjami a 80-ciu księżmi, to znaczy, że przeszło 20 parafji jest bez księży. Hodurowscy księża widocznie, że nie chcą iść na swoje tak mocno zachwalane narodowe parafje ale się włóczą między członkami Kościoła Polsko-Katolickiego i próbują podstępem wykraść jaką parafję, aby ją spodlić i zniszczyć. Oto mamy świeży dowód w ręku od sekretarza Polsko-Katolickiej Parafji w Moundsville, W. Va., który między innemi tak oto pisze:

„Teraz donoszę, że na drugi dzień po odjeździe W. Biskupa, był tu jakiś ksiądz ze Slovan, Pa., i prosił czy by nie mógł tu u nas pozostać. Mnie w domu nie było, więc żona powiedziała mu, że my o księdza nie potrzebujemy bo mamy biskupa i jak nam potrzeba to nam przyśle. A takich, to my już się boimy więcej przyjmować, bo jużeśmy takiego ptaszka mieli. I wszędzie to samo usłyszał, nieskurał nic i gdzieś pojechał".

I taki to łazucch, ubrany w hodurowy kołnierzyk jest postrachem spokojnych obywateli.

A może znowu coś się stało, jak nieprzymierzając panu J. W. z jałówką, a to też było w Slovan więc Ostrożność niezawadzi...

Jak kłamać i blagować to dobrze — A w tym wypadku to hodurowcy zdali świetny egzamin z dojrzałości kłamstwa i blagi we wszystkich kierunkach. Czy nie?....

Od Kogo Słowianie Przyjęli Religję Chrześcjańską?

W 1590 roku zwołano Synod do Brześcia Litewskiego celem naradzenia się nad połączeniem Kościoła Wschodniego z Kościołem papieskim. Lecz gdy Synod na unię zgodzić się nie chciał, namówił Possewin czterech biskupów ruskich: Łuckiego, Pińskiego, Chełmskiego i Lwowskiego do zawarcia umowy celem popierania tej unii w tajemnicy przed metropolitą Kijowskim Michałem Rahozą, który wcale o żadnej unii z papieżem nie chciaż słyszeć. W tym to czasie patrjarcha Konstantynopolski Jeremiasz II odwiedziwszy Moskwę w 1588 roku, gdzie wyświęcił patrjarchę, zwiedził też kościoły ruskie na ziemiach polskich. Rozejrzawszy się w ówczesnem położeniu naszego kraju pod względem religijnym, a niezadowolony z takiego stanu, powróciwszy do Konstantynopola złożył Rahozę z urzędu. Wśród ogólnego niezadowolenia, wynikłego tem wydarzeniem — papiści postanowili wykorzystać całą sytu-

ację dla swoich celów. Upatrzyli ofiarę i pomost w osobie Adama Pocieja, kasztelana brzesko-litewskiego, który należał do znakomitego rodu. Namówiono go, aby się zrzekł senatorskiej godności, a wstąpił do klasztoru, coby mu dało prawo zostania archierejem czyli biskupem. Usłuchawszy tej rady Pociej został biskupem Włodzimierskim wschodniego ob rządku. Jego to wpływ posunął naprzód sprawę połączenia tych dwóch kościołów w Polsce. Metropolita Kijowski zwołał w tym celu synod do Brześcia Litewskiego na dzień 2-go Grudnia 1594 roku. Zgromadzeniu przewodniczył Bernard Maciejowski, biskup łucki wyznania papieskiego, jako zastępca papieski. Metropolita i biskupi wschodniego kościoła, w nadziei otrzymania miejsc w polskim Senacie, zgodzili się na zamierzone połączenie. W początku następnego 1595 roku wyprawili oni Pocieja i Tarleckiego, wschodniego Kościoła biskupa w Łucku, w poselstwie do króla do Krakowa, a stamtąd zaopatrzonych dobrze w pieniądze i listy do papieża. Papież Klemens VIII z wielką pompą przyjął to poselstwo, a po krótkich rozprawach zaprzysiężoną została unia Florencka z 1438 roku, na mocy której ruscy biskupi: Pociej i Terlecki przyjęli następujące zasady papieskiej wiary: pochodzenie Ducha Św. od Ojca i Syna, czyściec i zwierznictwo papieskie, zatrzymując natomiast w nabożeństwach język słowiański, sposób odprawiania nabożeństw podług przepisów Kościoła Wschodniego, karność kościelną podług zasad Kościoła Wschodniego, małżeństwo księży i kalendarz Juljański.

Gdy wyżej wymienieni biskupi wrócili do Polski w 1596 roku, król rozkazał zwołać synod dla ogłoszenia i wprowadzenia unii przez nich uskutecznionej. Synod ten zebrał się dnia 6-go październi ka tegoż roku do Brzeście Litewskiego, gdzie przybyli nietylko duchowni, ale też niektórzy dostojnicy oraz szlachta kościoła wschodniego. Metropolita kijowski i ci z pośród biskupów którzy na synodzie z 1594 zgodzili się na unię podpisali ją teraz; poczem, złożywszy Wszechmocnemu dzięki, rzucili klątwę na wszystkich opierających się temu połączeniu. Większość wszakże szlachty z księciem Konstantym Ostrogskim, wojewodą kijowskim na czele, nie uznała unii. Książę zwołał liczne zgromadzenie szlachty i duchowieństwa do Brześcia, i tu, w tymże samym 1596-ym roku, pod przewodnictwem Nicefora, delegata patrjarchy w Konstantynopolu, ekskomunikowano twórców unji. Wszędzie masy ludowe były przeciw Unji i stanęły w obronie swojego wyznania. W Wilnie poturbowano unjackiego biskupa Pocieja. Mieszkańcy Wilebska, oburzeni na prześladowcę swego wyznania, a gorliwego propagatora papizmu wrzucili do rzeki Dźwiny biskupa Józefata Kuncewicza. W krwawych tych religijnych walkach zginęło masy ruskiego ludu. Papiści przy pomocy króla zwyciężyli. Józefat, pogromca i morderca swego narodu na rzecz papiestwa jest dziś narzucony zwolennikom Unji, jako święty i za takiego uznawany.

Tak sztucznie wytworzona schizma w Kościele Wschodnim na korzyść papiestwa między rusinami w Polsce zamieszkałymi, wywołała długie a krwawe wojny, które się zakończyły zupełnem odłączeniem ziem ruskich od Polski, a wreszcie rozbiorem Polski, a oczem dowiemy się z dalszych badań historycznych.

Zwycięstwa papizmu, a upadek Polski.

Polityka Zygmunta III, nawskroś papieska i samowładna wewnątrz państwa, a posłuszną Habsburgom w sprawach zewnętrznych wywoływała powszechne niezadowolenie. Prześladowani innowiercy i wyznawcy kościoła wschodniego, odbyli wspólny synod w Wilnie w celu bliższego poznania się i obrony przed napaściami papistów, a właściwie ścisłe utrzymanie uchwał konfederacji z dnia 6-go stycznia 1573 roku, będących podstawą praw Rzeczypospolitej. Związek ten należy uważać jako zachowawczy w najlepszem tego słowa znaczeniu wolny od wszelkiego zarzutu, a patrjotyczny w swych dążeniach. Akta tej konfederacji

mówią o strasznych nadużyciach papistów nad niepapistami i tak:

„Zburzono wielką liczbę kościołów naszych, zborów i domów modlitwy, a gwałtom owym towarzyszyły rabunki, rozlew krwi, morderstwa i wszelkie okrucieństwa, a wszystko to wykonywano z niesłychaną radością i bez litości tak nad żywymi jak i nad umarłymi. Duchowieństwo katolickie występując jednocześnie jako strona i jako sędziowie, zabrało nam wiele kościołów na mocy nieprawnych przesłuchiwań świadków; nie poprzestając na tem, chcą takimiż środkami jeszcze więcej nas skrzywdzić. W wielu miejscach wzbroniono nam zebrań religijnych, zakazano uczęszczania na nabożeństwa i odprawiania pogrzebów, jak również innych obrządków chrześcijańskich; zakazano też budowania kościołów i domów modlitwy. Duchowieństwo nasze: proboszcze, kapelani, nauczyciele i kaznodzieje prześladowani są za swe przywiązanie do naszego wyznania i bywają przedmiotem zniewag, potwarzy i napaści we własnych swoich domach, z których ich wyrzucają, rabując ich mienie. Pozbawiają ich spadków, chwytają na gościńcach i w miastach należących do dóbr koronnych, trzymają w więzieniu ścisłem, biją, mordują, topią; na ich miejsce zaś narzucają nam pasterzy, których my uważamy za niegodnych tego urzędu w naszem kościele, ponieważ wypowiedzieli oni posłuszeństwo patrjarsze konstantynopolitańskiemu. Takie rzeczy działy się w kościołach greckich, które aczkolwiek podległe rozporządzeniom Najjaśniejszego Pana, nie są przecież na tej podstawie poddane sądom kościoła rzymskiego."

„Duchowieństwo rzymskie nie tylko gwałci osoby i miejsca poświęcane nabożeństwu, lecz krzywdzi też ludzi świeckich, a zwłaszcza mieszczan, wyłączając ich dla wyznania ze związków kupieckich a nawet wyrzucając ich, pod rozmaitymi pozorami z ich własnych domów; zarzuca ono nieprawne pochodzenie potomstwu zrodzonemu z małżeństw błogosławionych przez naszych duchownych. Podstępem odbierają rodzicom władzę wydawania za mąż córek, stosownie do ich woli; ludzi, zawierających małżeństwa bez zezwolenia duchowieństwa rzymskiego, wtrącają do więzień, a sprawy majątkowe wynikłe z zawarcia związków małżeńskich, starają się wytaczać przed sądy duchowne". „Przez knowania duchowieństwa rzymskiego jesteśmy z przyczyny naszego wyznania wyłączeni z senatu, urzędów, starostw i t. p., a nawet w służbie wojskowej nie jesteśmy stawiani na równi z katolikami rzymskimi. Nawet w sprawach osobistych w których chodzi o zapewnienie sobie dobrobytu i ustalenia szczęścia, doznajemy krzywd ustawicznych; a gdy się na nie uskarżamy, prosząc, by zaprzestano nam je wyrządzać, nietylko że nie otrzymujemy żadnego zadośćuczynienia, lecz nadomiar złego znosić musimy szydercze i pogardliwe ich obejście, a na skargi nasze najczęściej wcale nie zwracają uwagi. Prawnego zadośćuczynienia, zastrzeżonego nam ustawą konfederacji z 1573 roku, otrzymać nie możemy. Duchowieństwo rzymskie głośno wypowiada w swych pismach, a świeccy przy wyborach do Sejmów i w sądach, że postanowień konfederacji owej nie uważają za prawo państwowe i że mają sobie za obowiązek sumienia odmawianie go nam. Postępowaniem takiem podali w pogardę i zniszczyli jedyny łączący nas z nimi węzeł zgody, miłości,

zaufania i pokoju, jaki ustanowili i utrzymywali przodkowie nasi i my w ich następstwie, zasłużywszy sobie tem śród sąsiednich narodów na sławę mądrości. Przez wzgląd na ów węzeł znosiliśmy liczne krzywdy nasze cierpliwie i w nadziei, iż ci którzy nam je wyrządzali, ostatecznie wymierzą nam sprawiedliwość Gdy jednak oni w miejsce oczekiwanego przez nas zadośćuczynienia dają nam wspomniane wyżej odpowiedzi a wielu z tych, którzy się od nas odłączyli (a takich jest coraz więcej) dodają do tego zniewagi i groźby; gdy jednocześnie przepowiadają nam, że nabożeństwa nasze za kilka lat będą zniesione; gdy napadają na nas gwałtownie w kazaniach swych, wskazując rozmaite sposoby zniszczenia nas, a lud podżegają przeciwko nam obietnicą błogosławieństwa; gdy zastanawiamy się nad stworzonymi związkami religijnemi katolików i innemi ich knowaniami, pochodzącemi z nienawiści ku nam: gdy spostrzegamy wielką pobłażliwość ich dla naszych krzywdzicieli i obdarzanie ich rozmaitemi godnościami i urzędami; gdy zamiast ulgi w ucisku doznajemy uciemiężenia coraz większego, tak że obawiać się możemy (od czego niech nas Bóg uchroni) otwartego a okrutnego prześladowania, na podobieństwo tych, które się przytrafiały w innych państwach za sprawą tych samych narzędzi, jakiemi działają we wszystkich sprawach państwowych naszego kraju, ze względu więc na to wszystko, jesteśmy zmuszeni nawet w brew naszemu życzeniu, pomyśleć o własnem bezpieczeństwie i zapobiedz, aby nas nie spotkało podobne prześladowanie. Spełnić to musimy z tem większem staraniem i ostrożnością, iż od tego zależy nietylko własne nasze dobro, lecz także bezpieczeństwo i dobro całego naszego kraju, jako też zapewnienie wszystkim praw i swobód, a nawet utrwalenie i pomnożenie chwały Bożej. Zważywszy to wszystko, my, wyznawcy wiary greckiej i ewangielickiej, nalegamy na zachowanie zasadniczych praw naszej ojczyzny mianowicie ustaw ogólnej konfederacji warszawskiej, święcie przez nas.

C. D. N.

Uprasza się też rodaków, aby przyłączyli się do Polsko-Katolickiej Parafji.

Wszelkie posługi religijne, jako to: Chrzty, Szluby, pogrzeby, biedni otrzymują bezpłatnie. Zamożniejsi składają dobrowolne ofiary.

Cen na św. Sakramenta nakładać nie wolno. Ci Kapłani, którzy nakładają ceny, pozbyli się dawno kapłaństwa i wypadli ze społeczności chrześcijańskiej.

Pamiętajcie o tem, że świętokupstwo i świętoprzedawstwo jest grzechem.

Trzymajcież się zdala od grzechu kupowania św. Sakramentów.

Ks. Józef Zielonko.

Tel. Mulberry 5173

DR. CORNELIUS A. SMITH

CHIROPRACTOR i NATUROPATH

22 Brentnall Place

Blisko Market i High ulic

Godziny przyjęć: Poniedziałki, Środy, Piątki od 1-7 wieczór

Wtorki, Czwartki i Soboty od 10-12 z rana.

POLSKA GOSPODA

M. NOWAKOWSKI

25 BROOME ST. NEWARK, N. J.

KORNEL KACZOROWSKI

POLSKA GOSPODA

33 WEST STREET, róg Mercer St

DR. B. B. MATZ

Polski Dentysta

3 Belmont Ave.

Tel. Branch Brook 4983.

Gdy Będziesz Się Bawić w

BRANCH BROOK PARKU

niezapomnij wstąpić na posiłek, gdzie zawsze możesz dostać w wielkim wyborze zimne lub ciepłe przekąski, chłodne prohibicyjne napoje, cukierki, lody, cygara, — przyjacielska gościna u starego, a wszystkim znanego wiarusa

I. NIEMCZYK

173 Sussex Ave. Naprzeciw Zbrojowni

FRANCISZEK RUSINIAK

Polska Gospoda

31 JONES ST. NEWARK, N. J.

DOLARY AMERYKAŃSKIE

DO POLSKI

NASZE CENY ZA

Za $10.00 — 75c

20 — 1.00

25.00 — 1.10

30.00 — 1.20

40.00 — 1.35

50.00 — 1.50

Od $50.00 do $100.00 liczymy 3%

Specjalne niskie raty na wyższe sumy

Za Otrzymanie Pieniędzy w Dolarach Gwarantujemy.

Nasze 35-letnie doświadczenie jest naszą najlepszą gwarancją.

Rzetelna i Grzeczna Obsługa

EMIL GERMANUS BANK

85 MERCER ST. NEWARK, N. J.

JAN ŁOZOWSKI

POLSKA BUCZERNIA

Wyrąb świeżego mięsa i wyrób wszelkich wędlin

64 SO. ORANGE AVE.

Tel. Bergen 3483.

DR. LEON BANACH

2834 Hudson Boulevard Jersey City

SILVER & STEINBERG

Zakład Artystyczno Fotograficzny

Mówimy po Polsku.

275 - 15th Ave. Newark, N. J.

Najdoskonalszym upominkiem dla najdroższej osoby jest czysty djament.

Dostarczamy przez 4 pokolenia najlepsze djame ıty.

Z okazji świąt polecamy nasz wielki skład

Ssanownym odbiorcom

NORBERT BERTL

46 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.